

MEDIATECA DEPARTAMENTALĂ ALLIER (FRANȚA) - UN NOU PARTENER EXTERN AL BIBLIOTECII JUDEȚENE „OCTAVIAN GOGA” CLUJ

Încheierea, în 2002, a unui parteneriat de cooperare între Consiliul Județean Cluj și Consiliul General al Departamentului Allier (Franța) a făcut posibilă inițierea unor colaborări similare și la nivelul instituțiilor de cultură din subordinea celor două organisme administrative. Drept urmare, în anul 2004 Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj a realizat primele contacte cu partenerii săi francezi, colegii de la Mediateca Departamentală Allier, prin efectuarea schimbului de delegații. Vizita colegilor francezi, în luna mai a anului trecut, a fost urmată, în octombrie, de cea a delegației clujene formată din doamna director Doina Popa și semnatara acestor rânduri.

Istoria Mediatecii Departamentale Allier (v. în continuare MDA)¹ este una relativ recentă. Începând din 1982 această instituție și-a asumat misiunea promovării cărții și a lecturii în așezările rurale cu mai puțin de 10.000 de locuitori. Pentru a garanta accesul egal la informație și cultură, MDA

- ✓ acordă sprijin și ajutor în vederea creării și funcționării așa-numitelor „biblioteci în rețea” (a se vedea mai jos);
- ✓ supraveghează procesul de constituire și gestiune a colecțiilor acestor mici unități;
- ✓ contribuie la formarea personalului - în mare majoritate voluntari - necesar bunei desfășurări a activității de bibliotecă în teritoriu;
- ✓ susține activitatea de animație culturală.

Trebuie spus că pe teritoriul Franței activează, conform unui bilanț efectuat la nivelul anului 2000, **97** de astfel de mediateci departamentale² care, prin intermediul a **316** bibliobuze, deservesc mai mult de **30.000** de localități și aproximativ **23 de milioane** de beneficiari.

Cu cele 4 bibliobuze ale sale care parcurg anual mii de kilometri pe raza departamentului locuitorii celor mai mici așezări rurale din Allier pot dispune de aceleași documente ca și publicul din marile orașe.

MDA în câteva cifre:

- un sediu central la Coulandon (6 km de Moulins, centrul administrativ al departamentului) și două filiale la Commentry (60 km de Moulins) și, respectiv, la Gannat (50 km de Moulins).
- **4** bibliobuze și **5** mașini de serviciu.
- **247.000** volume carte din toate domeniile și toate genurile: beletristică, lucrări științifice și de referință, carte pentru copii și tineret, albume și benzi desenate.
- **27.000** documente audio.
- **7.900** documente video (casete și DVD-uri).
- **800** CD-ROM-uri.
- **26** angajați (conservatori, bibliotecari, agenți calificați de patrimoniu, agenți de întreținere).
- **600** voluntari care desfășoară activitatea în teritoriu.
- **256** sate deservite (120 de Coulandon, 66 de filiala Commentry și 69 de cea din Gannat).
- **250** „Biblioteci în rețea” - pe raza departamentului.
- **300.000** documente împrumutate pe an.

Sediul central de la Coulandon este adăpostit de o clădire modernă, funcțională, ce datează din anul 1992. Aici se află principalele depozite de documente și compartimentul administrativ. MDA nu are spațiu destinat consultării pe loc a documentelor sau spațiu de lectură și nici relații cu publicul. Activitatea centrală, definitorie, constă în efectuarea împrumutului de documente, cu ajutorul bibliobuzelor, către locuitorii satelor limitrofe.

¹ www.mda.cg03.fr

² Inițial, aceste instituții au purtat denumirea de Biblioteci Departamentale de Împrumut pentru ca, ulterior, datorită diversificării suporturilor documentelor furnizate (materiale audio-video, CD-ROM-uri) să fie numite Mediateci Departamentale. Pentru mai multe detalii vizitați www.adbdp.asso.fr.

Sediul central al Mediatecii

Finanțarea:

MDA este direct subordonată și finanțată de Consiliul General al departamentului, sumelor alocate de acesta putându-li-se adăuga subvenții de la stat (în baza unei cereri, în vederea susținerii unui proiect ori îmbunătățirii unor servicii).

Achiziția documentelor:

Se face, în principal, în baza comenzi efectuate în urma consultării unei publicații săptămânale editate de o societate privată și care semnalează toată producția editorială de pe teritoriul Franței (LivresHebdo). Pe lângă aceasta, mediatecarii beneficiază de un soft - **ELECTRE**³ - administrat de asemenea de o societate privată și care permite căutarea rapidă a titlurilor care încă mai sunt disponibile în librării.

MDA achiziționează anual aproximativ 10-12.000 documente.

Evidență-Prelucrare:

Descrierea bibliografică a documentelor se efectuează în softul **OPSYS**⁴. Clasificarea documentelor urmează sistemul Dewey (adoptat în Franță după cel de-al Doilea Război Mondial). Documentul descris și clasificat i se aplică codul de bare (indică numărul de inventar) și o etichetă colorată specifică domeniului căruia îi aparține și categoriei de vîrstă căreia i se adresează și în funcție de care va fi așezat la raft.

Protectia documentelor:

Mediateca dispune de un mic atelier în care se execută, manual, plastificarea documentelor. Cărțile sunt, în plus, protejate, prin aplicarea unor benzi întăritoare care împiedică deteriorarea lor în condițiile unei manipulări îndelungate sau necorespunzătoare.

Igienizarea documentelor:

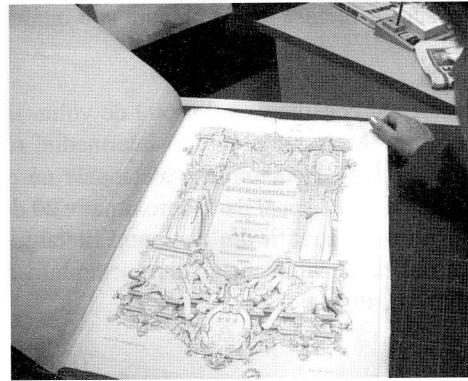
Este efectuată, zilnic, deopotrivă de personalul mediatecii în momentul reașezării documentelor la raft dar, în principal, această sarcină revine personalului administrativ. Pentru igienizarea documentelor se folosește o soluție specială de curățare și dezinfecțare ce se aplică pe învelișul protector al documentelor.

Depozitarea:

Mediateca este, în fapt, în lipsa spațiului de lectură și a relațiilor cu publicul, un mare depozit de documente. Spațiul este subîmpărțit în secțiuni destinate:

- cărților pentru adulți;
- cărților pentru copii și tineret;
- fondului local;
- materialelor audio-video și electronice,

iar, în cadrul acestora, la raft, așezarea se face pe domenii.

Exemplar din Fondul local Bourbonais

³. Pentru mai multe detalii vizitați www.electre.com.

⁴. A se vedea www.opsys.fr.

Carte de vizită

„Bibliotecile în rețea” sau „bibliotecile-depozit”

Toate serviciile MDA sunt oferite în baza unei cereri scrise adresate de către primarul oricărei așezări de pe raza departamentului către Președintele Consiliului General Allier. Condițiile⁵ necesare obținerii aşa-numitului „drept de depozit” al MDA fac obiectul unui acord între administrația departamentală și așezarea respectivă.

Bibliotecile din rețea sau bibliotecile-depozit pot fi localizate în primării, școli, cămine sătești, sau, în cazul cel mai fericit, într-un local special amenajat și rezervat acestei activități.

În ceea ce-i privește pe gestionarii acestor structuri, ei sunt, în marea lor majoritate, voluntari, deținători sau nu ai unei specializări, cărora li se alătură profesioniști (bibliotecari) dar și angajați ai primăriilor.

Bibliobuzul

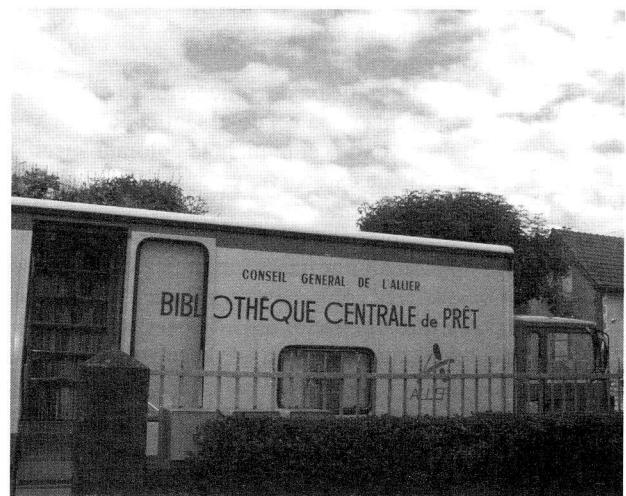
Bibliobuzul este un instrument de proximitate, în egală măsură ușor de utilizat și original, al căruia caracter itinerant corespunde în cel mai bun mod cererii și nevoilor utilizatorilor.

„Turneele” bibliobuzului sunt planificate în vederea asigurării reînnoirii stocului de documente împrumutate: fiecare din cele 256 de așezări deservite de MDA este vizitată de bibliobuz de 2-3 ori pe an. În plus, sistemul de rezervări și livrări cu ajutorul vehiculelor mici permite rezolvarea cererilor punctuale ale utilizatorilor între două vizite ale bibliobuzului.

Sosirea bibliobuzului într-o localitate este anunțată cu trei săptămâni înainte. Un bibliobuz poate transporta aproximativ 3.000 de volume carte. Documentele audio-video sunt împrumutate direct de la sediu în baza unei proceduri foarte atente. Bibliotecile din rețea care posedă echipament informatic și multimedia au posibilitatea de a împrumuta și documentele electronice. În schimb, pentru comunele cu mai puțin de 1.500 de locuitori, care nu au posibilitatea de a achiziționa acest gen de echipament, MDA împrumută, în anumite condiții, o aşa-numită „valiză multimedia” compusă dintr-un laptop, o imprimantă color, o conexiune Internet și o selecție de CD-ROM-uri instalate.

Imagine din interiorul bibliobuzului

Bibliobuzul într-un turneu

Animația de bibliotecă

MDA este și un partener atent în ce privește animația de bibliotecă. Ea propune o gamă variată de expoziții itinerante și de „valize” sau „coșuri” tematice foarte apreciate de copii și de personalul didactic. De asemenea, MDA se implică în organizarea saloanelor de carte și a concursurilor literare locale precum și a întâlnirilor cu scriitorii și ilustratorii de carte pentru copii sau de benzi desenate.

Formarea și informarea profesională

MDA se ocupă îndeaproape de formarea și consilierea celor 600 de voluntari însărcinați cu responsabilitatea bunei administrații a bibliotecilor-depozit din teritoriu. MDA asigură, prin intermediul reuniunilor profesionale și a stagiarilor de pregătire inițierea în știință gestiunii de bibliotecă⁶. Reuniunile profesionale nu au doar scop formativ ci și informativ. Bunăoară, la reuniunea la care am participat și la care au luat parte aproximativ 20 de bibliotecare din localitățile învecinate, au fost prezentate de către un mediatecar ultimele apariții din domeniul literaturii pentru copii și adolescenți. Astfel de informări se organizează periodic și oferă posibilitatea efectuării unor schimburii de idei și informării permanente asupra noutăților editoriale ce urmează a fi recomandate utilizatorilor.

⁵. Acordul vizează aspecte precum: condițiile de acces și orarul de funcționare, returnarea documentelor, numărul de volume.

⁶. Cei care doresc să-și desăvârsească pregătirea profesională beneficiază de cursurile organizate de Centrul Regional de Formare Profesională și de Asociația Națională a Bibliotecarilor Francezi.

Aspect din depozit - coș tematic

Aspect de la o reuniune profesională - prezentarea noutăților editoriale

Vizita delegației clujene în departamentul Allier a constituit un schimb de experiență interesant și deopotrivă util în măsura în care am putut „radiografia” activitatea unei foarte dinamice biblioteci de împrumut și aprecia funcționalitatea bibliobuzului. Colaborarea cu noul partener francez al bibliotecii noastre a depășit, de acum, o primă etapă, necesară, de tatonare și cunoaștere urmând ca, de acum încolo, cele două instituții să exploateze și să valorifice punctele comune dar mai ales diferențele în vederea intensificării schimbului de informații despre „celălalt”, promovării propriei identități și diversificării „dialogului” profesional, de „breaslă”, prin raportare la o altă experiență, la o altă mentalitate, la o altă cultură.

SIMONA FLORUȚĂU

Bibliotecar,
Biblioteca Județeană „Octavian Goga” Cluj